

Instytut Pamięci Narodowej - Łódź

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/aktualnosci/175176,41-rocznica-wprowadzenia-stanu-wojennego.html>
04.05.2024, 10:09

41. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

Przedstawiamy infografikę, przygotowaną przez Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Łodzi na 41 rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Łodzi

**W ROCZNICĘ
WPROWADZENIA
STANU WOJENNEGO**

Fot. z zasobu IPN

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. komunistyczne władze spacyfikowały nadzieje Polaków, zrodzone wraz z utworzonym szesnaście miesięcy wcześniej Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „SOLIDARNOŚĆ”. Oficjalnie, stan nadzwyczajny został wprowadzony pod pretekstem zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa związanego z interwencją wojsk Układu Warszawskiego. W rzeczywistości miał on na celu zachowanie monopolu władzy, poprzez zawieszenie działalności wszelkich organizacji i stowarzyszeń, którym umożliwiono działalność po sierpniu 1980 r. Przygotowania przedstawicieli komunistycznych władz do ograniczenia praw i wolności obywatelskich rozpoczęły się już w czasie strajku w Stoczni Gdańskiej.

Symbolem stanu wojennego w regionie łódzkim stały się okoliczności towarzyszące dewastacji 13 grudnia 1981 r., przez grupy operacyjne milicji, siedziby Zarządu Regionalnego NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Łodzi położonej przy ul. Piotrkowskiej 260. Zastępca przewodniczącego Zarządu Regionalnego NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” Ziemi Łódzkiej Jerzy Kropiwnicki przygotował ulotkę do mieszkańców Ziemi Łódzkiej, w której zapowiadał powołanie zakładowych komitetów strajkowych i rozpoczęcie powszechnego protestu, aż do odwołania stanu wojennego i zwolnienia aresztowanych. Jej treść odczytał z okna siedziby Zarządu, a gromadzący się coraz liczniej przed budynkiem ludzie zostali ok. godz. 13.00 rozprędzeni przez oddziały ZOMO. Wówczas rozpoczęła się pacyfikacja budynku, w którym przebywali liderzy „SOLIDARNOŚCI”, w tym Andrzej Słowik. Aresztowanych przewieziono do Komendy Wojewódzkiej MO, skąd część trafiła do ośrodków internowania w Łęczycy i Sieradzu. Dołączyli oni do ponad 100 innych działaczy zatrzymanych na terenie województwa łódzkiego w nocy z 12 na 13 grudnia.

W odpowiedzi na zaistniałą sytuację prawną, struktury NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” podjęły akcje protestacyjne. Ich symbolem są tragiczne wydarzenia w Katowicach, gdzie w trakcie pacyfikacji strajków w kopalniach „Manifest Lipcowy” oraz „Wujek”, jednostka ZOMO strzelała do górników. Spośród dziewięciu zabitych wtedy robotników, trzech pochodziło z województwa łódzkiego, w tym najmłodszy Andrzej Pełka. Bezwzględne stłumione zostały również demonstracje uliczne w Łodzi. Jednostki ZOMO, wzmocnione oddziałami WP, zaatakowały Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie trwał protest studentów. Zdobyły budynek szturmem, dotkliwie bijąc protestujących.

W dniach 14-16 grudnia, strajkowało 30 zakładów aglomeracji łódzkiej (np. „Bistona”, „Teofilów”, „Polanil”) oraz kluczowe ośrodki spoza łódzkiego, m.in. „Pioma” w Piotrkowie Trybunalskim, „Tomex” w Tomaszewie Mazowieckim, czy Odlewnia Żeliwa w Koluszach. W trakcie tłumienia strajków i pokojowych demonstracji przez przedstawicieli resortów siłowych na terenie całego kraju życie straciło blisko 40 osób.

Stan wojenny zawieszono 31 grudnia 1982 r., a odwołano 22 lipca 1983 r. Przez cały ten okres internowano blisko 10 tys. ludzi. Zatrzymanych bito w trakcie przesłuchań. Tych, których nie udało się skazać lub pozbawić wolności, zmuszano do odbycia ćwiczeń wojskowych, będących dotkliwą formą represji. Tysiące działaczy prześladowano w pracy przenosząc na gorsze stanowiska lub zwalnijąc.

ZAPAL ŚWIATŁO WOLNOŚCI!

Akcja zachęcająca do umieszczania 13 grudnia o godz. 19.30 rozpalonych świec w oknach domów zainicjowana została w 2012 r. przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, w celu upamiętnienia wszystkich tych, którzy stracili życie lub w inny sposób ucierpieli w wyniku wprowadzenia stanu wojennego. Kontynuujmy tę tradycję!

